

Brusel 10. dubna 2026
(OR. en, de, hr, hu, sk, sl)

Interinstitucionální spis:
2023/0226 (COD)

7616/26
ADD 1

CODEC 511
AGRI 205
AGRILEG 62
ENV 268

POZNÁMKA K BODU „I/A“

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o rostlinách získaných některými novými genomickými technikami a produktech z nich a o změně nařízení (EU) 2017/625 (první čtení) – přijetí postoje Rady v prvním čtení a odůvodnění Rady = prohlášení

Chorvatsko požádalo, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení:

Chorvatská republika znovu připomíná svůj postoj, podle něhož by návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o rostlinách získaných některými novými genomickými technikami a potravinách a krmivech z nich a o změně nařízení (EU) 2017/625 měl být náležitě zváženo ze tří hlavních hledisek: zemědělství, životního prostředí a zdraví. Je rovněž nezbytné vzít v potaz veřejné mínění a zajistit adekvátní ochranu spotřebitelů a jejich právo na „svobodu volby“.

Chorvatská republika podporuje rozhodovací proces založený na vědeckých poznatcích a posouzení potenciálních přínosů. Současně je nezbytné zabezpečit vysokou úroveň ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí a zároveň chránit udržitelné zemědělství a produkci potravin.

Chorvatská republika by chtěla zdůraznit následující základní problematické body, na něž poukázala i během jednání o znění návrhu:

1. V souladu se zásadou subsidiarity by mělo být členským státům umožněno rozhodnout, že pěstování NGT rostlin na svém území omezí nebo zakáží.
2. Není adekvátně zaručeno dodržování zásady předběžné opatrnosti, pokud jde o ochranu spotřebitelů, označování a sledovatelnost všech NGT produktů.
3. Nejsou zavedena opatření, která by zamezila potenciální kontaminaci životního prostředí NGT rostlinami, a není zaveden žádný mechanismus kompenzací v případě škod, a to zejména v souvislosti s ekologickou produkcí.

Chorvatská republika tedy nemůže přijetí nařízení o rostlinách získaných některými novými genomickými technikami a potravinách a krmivech z nich podpořit, neboť tyto aspekty nejsou uspokojivým způsobem vyřešeny.

Maďarsko požádalo, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení:

Maďarsko považuje inovace v zemědělství za důležité, včetně používání nových technologií schopných přispět k řešení zásadních problémů, jako je změna klimatu, potravinové zabezpečení a udržitelnost. Pokud jde o nové genomické techniky, jsme si vědomi toho, že je zapotřebí zavést jasný, transparentní a spolehlivý právní rámec, který zajistí, aby používání organismů vytvořených těmito novými technikami nepředstavovalo riziko pro životní prostředí a pro zdraví lidí a zvířat a aby při něm byly zohledněny zájmy spotřebitelů i producentů.

Během diskusí o návrhu tohoto předpisu, jež proběhly během uplynulých tří let, Maďarsko vždy zastávalo názor, že uvedený návrh je koncepčně chybný, neboť při dělení rostlin do kategorií NGT1 a NGT2 nebere v potaz nově vytvořené vlastnosti rostlin ani jejich potenciální rizika, nýbrž je rozlišuje pouze na molekulárním základě podle typu, rozsahu a počtu modifikací. Maďarsko vždy vyjadřovalo ohledně uvedeného návrhu obavy a soustavně vybízelo k tomu, aby byly do návrhu tohoto právního předpisu zahrnuty následující klíčové prvky:

- zohlednění zásady předběžné opatrnosti a využívání individuálního přístupu, čímž se zajistí, aby byly všechny NGT rostliny před uvedením na trh podrobeny vědeckému posouzení rizik;
- povinné označování všech NGT rostlin s cílem zajistit sledovatelnost a zaručit spotřebitelům právo činit informovaná rozhodnutí;
- zajištění souladu s povinnostmi vyplývajícími z mezinárodních úmluv, jež Maďarsko uzavřelo;
- zohlednění zásady subsidiarity, čímž se členským státům zajistí svoboda volby v případě všech NGT rostlin.

Jelikož konečné znění návrhu problematické body, na něž jsme poukázali, adekvátně neřeší, Maďarsko jeho přijetí podpořit nemůže.

Rakousko požádalo, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení:

Rakousko si je v zásadě vědomo možného potenciálu nových genomických technik (NGT). Uvedené techniky jsou však spojeny rovněž s potenciálními riziky.

Rakousko vítá skutečnost, že je stále ještě možné se rozhodnout NGT rostliny kategorie 2 nepěstovat. Hlavní problematické body, na něž Rakousko opakovaně poukazovalo, však v konečném znění vyřešeny nebyly. Tyto problematické body jsou uvedeny níže.

- Podle názoru Rakouska je neprovádění posouzení rizik u NGT rostlin kategorie 1 a produktů z nich v rozporu se zásadou předběžné opatrnosti i s Cartagenským protokolem.
- Rakousko navíc zastává názor, že spotřebitelé mají právo na informace a svobodu volby. Absence požadavku na označování v případě produktů z NGT rostlin kategorie 1 (s výjimkou rozmnožovacího materiálu rostlin) tuto svobodu volby výrazně omezuje, a považujeme ji tedy za nepřijatelnou.
- Rakousko výslovně vítá navrhovaný zákaz používání NGT rostlin a produktů z nich v ekologickém zemědělství. Tento zákaz však vyvolává otázku, jak bude možné jej uplatňovat bez označování produktů z NGT rostlin kategorie 1, včetně krmiv, aniž by tím subjektům působícím v odvětví zemědělství vznikly značné dodatečné náklady.
- Možnost NGT rostliny patentovat vyvolává obavy, že by to mohlo mít negativní dopad na malé a střední šlechtitelské společnosti a potenciálně je vytlačit z trhu. Ustanovení o transparentnosti týkající se patentů, jež jsou do konečného znění zahrnuta, podle názoru Rakouska neřeší zásadní problematické aspekty související s touto otázkou ani neposkytují právní jistotu.
- Rakousko je přesvědčeno, že kritéria ekvivalence stanovená v příloze I nemají vědecký základ. Navzdory opakovaně vyjádřeným obavám, nebylo dosud poskytnuto žádné vědecké odůvodnění toho, proč by uvedená kritéria měla být rovnocenná kritériím uplatňovaným v rámci konvenčního šlechtitelství. Rakousko by chtělo poukázat rovněž na to, že z hlediska kritérií ekvivalence se příloha I výrazně odchyluje od mandátu Rady pro jednání, a to zejména pokud jde o skutečnost, že genetické modifikace v intronech a regulačních sekvencích se do stanoveného horního limitu nezapočítávají. Podle názoru Rakouska by bývalo bylo zapotřebí tuto skutečnost před konečným hlasováním o znění návrhu dále projednat.

S ohledem na výše uvedené nemůže Rakousko s přijetím nařízení souhlasit.

Slovinsko požádalo, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení:

Slovinsko se domnívá, že dohoda o návrhu nařízení o rostlinách získaných některými novými genomickými technikami a potravinách a krmivech z nich adekvátně neřeší řadu klíčových otázek, a to zejména pokud jde o posuzování rizik, označování, sledovatelnost, dostupnost analytických metod a autonomii členských států při rozhodování a s ohledem na podmínky produkce.

Slovinsko zdůrazňuje, že vzhledem ke stávajícímu nedostatku vhodných kontrolních nástrojů spolu s možností nezáměrných genetických modifikací je nezbytné uplatňovat zásadu předběžné opatrnosti a důkladné posuzování rizik s cílem zamezit potenciálním nepříznivým dopadům na zdraví lidí nebo zvířat, na životní prostředí nebo na zemědělskou produkci.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti nemůže Slovinsko dohodu podpořit a není s to s navrhovaným nařízením v jeho stávající podobě souhlasit a přeje si zdůraznit, že inovace musejí být zaváděny odpovědným způsobem, na základě spolehlivých vědeckých důkazů a postupem, který chrání životní prostředí a zachovává svobodu volby.

Slovensko požádalo, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení:

Oceňujeme pokrok, jehož bylo při vypracovávání návrhu nařízení dosaženo, avšak vzhledem ke skutečnosti, že Slovenská republika má i nadále výhrady ohledně NGT rostlin kategorie 1, a to zejména proto, že návrh nařízení neumožňuje NGT rostliny kategorie 1 a produkty z nich označovat v rámci celého produkčního řetězce, čímž omezuje právo spotřebitelů činit informovaná rozhodnutí, se **Slovenská republika rozhodla hlasovat proti** návrhu nařízení.

Evropská komise požádala, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení:

Evropská komise znovu opakuje, že je plně odhodlána chránit fungování vnitřního trhu a odvětví šlechtění rostlin, zejména malé a střední podniky.

Za tímto účelem a v souladu s ustanoveními kompromisní dohody Komise připomíná následující opatření obsažená ve znění, které má Rada přijmout jako svůj postoj v prvním čtení:

1. Komise bude pečlivě monitorovat dopad nařízení o NGT na malé a střední podniky v evropském odvětví osiv s cílem zabránit tomu, aby vývoj NGT rostlin, a zejména jejich patentování, vedl k negativním dopadům na trh šlechtění rostlin, jako je vyloučení malých a středních podniků.
2. Komise bude dohlížet na vypracování kodexu chování, který bude připraven co nejdříve, nejpozději však šest měsíců před začátkem použitelnosti nařízení.
3. Komise posoudí fungování licenčních platforem a jejich využívání v odvětví osiv s cílem zajistit transparentnost patentů a usnadnit malým a středním podnikům přístup k licencím za spravedlivých a přiměřených podmínek.
4. Komise zajistí, aby malé a střední podniky měly přístup k podpoře a pokynům v patentových záležitostech týkajících se rostlin s cílem vyvážit vztahy mezi různými subjekty na trhu šlechtění rostlin.
5. Komise splní všechny své povinnosti týkající se podávání zpráv, což zahrnuje zprávu o provádění nařízení každých pět let (čl. 32 odst. 1), posouzení dopadu nařízení (čl. 32 odst. 3), posouzení dopadu patentovacích postupů u NGT rostlin (čl. 31 odst. 4) a zprávu o fungování kodexu chování každých pět let (čl. 30 odst. 7).

6. V rámci posouzení podle čl. 31 odst. 4 Komise zváží vhodnost aktualizace nebo doplnění svého výkladového sdělení 2016/C 411/03 o určitých člancích směrnice 98/44/ES o právní ochraně biotechnologických vynálezů. Komise zejména posoudí, zda by bylo vhodné a právně proveditelné dále upřesnit a vyjasnit kritéria patentovatelnosti pro vynálezy týkající se genetických informací rostlin, pojem v podstatě biologických procesů a podmínky pro nucenou křížovou licenci stanovené v článku 12 uvedené směrnice, aniž by byl dotčen právní rámec stanovený ve směrnici a v plném souladu s mezinárodními závazky EU.

7. V případě, že systém nebude hladce fungovat, zejména pokud jde o malé a střední podniky, Komise případně zváží stanovení povinných podmínek nebo záruk jako součást ustanovení o přezkumu stanoveného v čl. 31 odst. 10, a to v plném souladu s mezinárodními závazky EU.
